

Vf 324290
xy 003901114

Biblioteka Gl. AWF w Krakowie

1800063850

49092

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
PAŃSTWOWY URZĄD WYCHOWANIA FIZYCZNEGO I PRZYSPOSOBIENIA
WOJSKOWEGO

Ogrody Jordanowskie

WSKAZÓWKI

O ZAKŁADANIU I PROWADZENIU

WARSZAWA — 1928.

MINISTERSTWO SPRAW WZROKOWYCH
PARAFOWY BIAŁO WYKONANO I PRZYKLEJONO

Ogrody Jordaniowskie

888

O ZAKŁADANIU I PROWADZENIU

D. S. G. Nr. 393. 1000. 18. VI. 28.

12: 796 + 053.2

OGRODY JORDANOWSKIE.

Wskazówki o zakładaniu i prowadzeniu.

Jednym z najpilniejszych zadań w chwili obecnej stojących przed społeczeństwem polskim jest otoczenie jaknajwiększą opieką rozwoju fizycznego dzieci, które znajdują się często w bardzo ciężkich warunkach zdrowotnych. Na pierwszy plan wysuwa się tutaj konieczność dostarczenia dzieciom możliwości przebywania na świeżym powietrzu i na słońcu. Dlatego też w pracy nad odrodzeniem fizycznym narodu jednym z pierwszych dzieł musi być **zapewnienie dziatwie miejskiej dostatecznej liczby boisk i ogrodów, wychowania fizycznego.**

Wszystkie miasta polskie winny pokryć się gęstą siecią ogrodów dla dzieci, aby najszerszym warstwom młodego pokolenia zapewnić możliwość zdrowej rozrywki.

Dla uczczenia pamięci pierwszego w Polsce pioniera idei zakładania ogrodów dla dzieci, niezapomnianego Henryka **Jordana**, ogrody te winny nosić nazwę „Ogrodów Jordanowskich“.

Zagadnienie tworzenia ogrodów dla dzieci obejmuje trzy działy:

1. zagadnienie administracyjne (kto ma zakładać ogrody Jordanowskie),
2. zagadnienie techniczne, (jak należy urządzić ogród Jordanowski),
3. zagadnienie organizacyjne, (jak prowadzić pracę w ogrodzie Jordanowskim).

Ad. 1. W zakładaniu ogrodów Jordanowskich konieczna jest współpraca czynników rządowych, samorządowych i społecznych. Okręgowe Urzędy W. F. i P. W., Komitety W. F. i P. W. Wojewódzkie, Powiatowe i Miejskie, powinny wziąć sobie za zadanie zjednoczenie powyższej akcji, wciągając do pracy magistraty lub gminy, czynniki szkolne i organizacje społeczne. Przy wykorzystaniu tych czynników w każdym mieście mogą powstać równocześnie trzy typy ogrodów Jordanowskich: objekty miejskie, ogrody urządzone przy szkołach na boiskach szkolnych i wreszcie ogrody będące własnością instytucji społecznych lub osób prywatnych. Przewaga tego, czy innego czynnika w akcji Jordanowskiej zależy w zupełności od warunków miejscowych.

Ad. 2. Szczegółowe wskazówki, dotyczące zakładania i urządzania ogrodów Jordanowskich zawierać będzie książka, poświęcona budownictwu sportowemu pod tytułem „Budowa terenów i urzą-

dzeń sportowych", wydawnictwo to ukaże się nakładem Głównej Księgarni Wojskowej w Warszawie.

Ad. 3. Wskazówki dotyczące prowadzenia pracy w ogrodach Jordanowskich zawierać będzie broszura jednego z pionierów tej pracy Prof. **Wyrobka**, nakładem Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie.

Praca nad stworzeniem w Polsce dostatecznej liczby ogrodów Jordanowskich potrwa niewątpliwie długie lata, żeby jednak nie opóźnić i tego, tak odległego terminu, winien być odrazu wykreślony plan działania i trzeba przystąpić natychmiast do jego realizacji.

Pierwszym etapem, który jest najbliższem zadaniem Okręgowych Urzędów W. F. i P. W. i Komitetów W. F. i P. W. jest:

- a) zdobywanie terenów na ogrody Jordanowskie,
- b) zapoczątkowanie urzędzeń na placach już przeznaczonych dla tego celu,
- c) organizowanie półkolonji letnich dla dzieci na wolnych placach i boiskach szkolnych.

ZDOBYWANIE TERENÓW.

Ogrody Jordanowskie mogą występować jako:

1. place wielkości od 1 — 4 ha, przeznaczone wyłącznie dla dzieci do lat 14-tu, a w wyjątkowych

tylko wypadkach, gdy plac będzie dostatecznie duży — dla młodzieży do lat 18-tu,

2. duże parki sportowe, posiadające osobne boiska dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Jedne i drugie są w każdym większym mieście niezbędne.

Przy wyznaczaniu terenów na ogrody Jordanskie trzeba uwzględnić następujące wskazówki:

1. suma powierzchni boisk i ogrodów sportowych w każdym mieście winna wynosić tyle, aby na głowę mieszkańca przypadało 3 mtr. kw., w tem boiska dla dzieci powinny zajmować przestrzeń 0,8 mtr. kw. na głowę ludności.

Przy budowie nowych dzielnic miasta należy na boiska i ogrody sportowe przeznaczać 0,1 część ogólnej powierzchni.

2. Liczba boisk musi być dostosowana do planu miasta. Boiska i ogrody dla dzieci powinny być tak rozrzucone po mieście, aby dziecko nie potrzebowało przebywać drogi dłuższej nad 400 — 600 mtr. Stąd ilość placów należy obliczać w ten sposób, aby mniejwięcej na 200 ha. powierzchni miasta przypadał 1 plac dla dzieci.

Dane powyższe oparte są na doświadczeniach i długoletniej praktyce innych narodów i państw.

Wyznaczenie zatem w planie miasta terenów na ogrody Jordanskie i uzyskanie zatwierdzenia tych planów przez władze miejskie jest najpilniejszym zadaniem na okres bieżący.

URZĄDZENIE TERENÓW.

Na placach, które już są przeznaczone na ogrody Jordanowskie, należy przystąpić do urządzeń technicznych.

Dla przykładu podaję program prac.

Cały teren należy przedewszystkiem zdrenować, następnie podzielić aleją na połowy. Jedną połowę należy przeznaczyć na duże boisko, dla starszych dzieci i dla młodzieży. Boisko to zasiać trzeba w bieżącym roku trawą wieloletnią, zmieszaną z koniczynką, trawę tę trzeba systematycznie zraszać, strzyc, i walcować, w ten sposób otrzyma się zbitą darń, która dopiero w następnym roku będzie mogła być użyta jako boisko.

Drugą część terenów należy znowu podzielić na połowy; jedną z nich zasiać trawą w taki sam sposób, z drugiej zaś zrobić 2 place wyżwirowane, na których będą w przyszłości ustawione przyrządy gimnastyczne, oraz do zabaw dla dziewcząt i chłopców.

To są najpilniejsze roboty terenowe, po szczególności odsyłam do wymienionej już książki o budownictwie sportowem.

PÓŁKOLONJE LETNIE.

Niezależnie od prac wymienionych powyżej, które są podwalinami pod szeroką akcję ogrodów Jordanowskich, należy w ciągu paru najbliższych

lat organizować półkolonje letnie dla dzieci na boiskach szkolnych, lub na prowizorycznie przygotowanych placach.

Program półkolonji obejmuje gry i zabawy dla dzieci, prowadzone przez nauczycieli, lub specjalnie do tego przygotowany personel. Na półkolonje powinno się dopuszczać dzieci za sezonowymi biletami, aby ułatwić w ten sposób kontrolę lekarską i pracę wychowawczą, która byłaby bardzo trudna, gdyby komplet dzieci zmieniał się codziennie.

W miarę możliwości należałoby na półkolonjach zorganizować akcję dożywiania dzieci.

Szczegółowe programy dotyczące półkolonji letnich zostaną w najbliższym terminie opracowane przez Komisję do spraw kolonji letnich przy Min. Pracy i Opieki Społecznej.

Akcją półkolonji letnich, prowadzoną przede wszystkim przez magistraty, należy zainteresować całe społeczeństwo miejscowe, do pomocy zaś należy wciągnąć różne organizacje społeczne, a zwłaszcza zrzeszenia kobiece.

KOLEKCJA
SWF UJ

888

Biblioteka Gl. AWF w Krakowie

1800063850